

Väestöliiton syyskokouksen kannanotto 26.11.2019

Lapsimyönteisyys kuuluu yhteisöllisesti ja ekologisesti kestävään Suomeen

Suomen muuttunut väestörakenne on johtanut keskusteluun siitä, miten perheellistyminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen sopivat yhteen. Suomessa vallitseva hyvin alhainen syntyvyys ei palvele kestävästä väestönkehitystä. Tulevaisuuden usko ja lapsimyönteisyys kuuluvat ekologisesti ja yhteisöllisesti kestävään 2020-luvun Suomeen. Väestöliitto korostaa, etteivät syntyvyyden laskun pysäyttäminen ja ekologisesti kestävä kehitys ole toistensa vastakohtia, vaan niitä voidaan edistää tasapainossa.

Suomen väestörakenne on murroksessa. Tähän vaikuttavat niin suuret ikäluokat kuin 2010-luvun ennätysnopea syntyvyyden lasku. Tilastokeskuksen tuoreimman ennusteen mukaan Suomen väkiluku lähtee laskuun vuonna 2031, mikäli nykyiset trendit maahan- ja maastamuutossa sekä syntyvydessä jatkuvat.

Tarvitsemme rohkeita visioita kestävästä väestökehityksestä. Lapsi- ja perheystävällinen yhteiskunta tukee erilaisten ihmisten toiveita omasta perheestä ja kunnioittaa perheiden moninaisuutta. Tämän päivän Suomessa moni epäro, sopiiko vanhemmaksi ja milloin olisi hyvä yrittää saada lapsi. Kestävästä väestöpolitiikkaan kuuluu laadukas seksuaalikasvatus ja jokaisen mahdollisuus pyrkiä toteuttamaan toivomaansa lapsilukua. Oikeus valita sisältää myös oikeuden ehkäisyyn ja oikeuden valita lapsettomuus.

Joissakin hiilijalanjälkeä koskevissa keskusteluissa lasten hiilikuorman on esitetty olevan moninkertainen keskivertokuluttajaan nähden. Tämä johtuu erikoisesta mittaustavasta, jossa syntyvän lapsen "syntikuorman" lisätään automaattisesti hänen jälkeläistensä kulutuskäyttäytyminen. Tällainen tapa laskea lapsesta aiheutuvat päästöt on monella lailla arveluttava. Yhtä epäloogista olisi kehottaa suomalaisia jättää yritys perustamatta tai asunto hankkimatta siksi, että ilmasto lämpenee. Lastensaannin oletetut ilmastovaikutukset näkyisivät vasta satojen vuosien aikajänteellä, kun taas ilmaston lämpeneminen pitäisi pysäyttää jo tulevien vuosikymmenten aikana. Ilmastopolitiikassa olisikin järkevää nyt keskittyä nykyisten päästöjen vähentämiseen.

Suomi kuuluu niihin vauraisiin maihin, joiden kansalaisilla on hyvin suuri hiilijalanjälki. Vastuamme ilmastonmuutoksesta on merkittävä. Muutos tapahtuu vähentämällä kulutuksesta johtuvaa räsitystä luonnolle. Ekologisesti kestävä vanhemmuus istuu tähän pyrkimykseen erinomaisesti. Samalla kasvatetaan tulevaisuuden kansalaisia, jotka osaavat elää tasapainossa luonnon monimuotoisuuden kanssa.

Syntyvyys on Suomessa ollut pitkään alle väestön uusiutumistason. Väestö siis pienenesi ilman nettomaahanmuuttoa. Nyt lisääntymisiässä olevien suomalaisten naisten on ennustettu saavan keskimäärin 1.6–1.7 lasta elämänsä aikana. Tämän takia meillä ei ole syytä ottaa käyttöön joidenkin tahojen esittämää ”yksi lapsi vähemmän” -politiikkaa. Myös monilapsisia perheitä tarvitaan jatkossakin suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kairon väestökonferenssista vuonna 1994 lähtien globaalin väestöpolitiikan ytimessä ovat olleet ihmisoikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys. Pelkästään määrällisistä väestöä koskevista tavoitteista luovuttiin silloin. Samoin YK:n kestävän kehityksen päämääriin ei kuulu väestön lukumäärää koskevia tavoitteita. Nämä linjaukset korostavat, ettei ongelma ole ihmisten tai heidän saamien lasten määrä, vaan se, miten elämme ja kulutamme.

Väestöliitto pyrkii omalla toiminnallaan edistämään lapsimyönteistä ilmapiiriä. On tärkeää, että kielteinen tai jopa lapsivihamielinen puhe ei Suomessa lisäännny. Se voi pelästyttää ja estää ihmisiä saamasta toivomansa määrä lapsia ja kokemasta vanhemmuuden iloa tai johtaa jo syntyneiden lasten syyllistämiseen. Lapset ovat tulevaisuutemme.

Lisätietoja: toimitusjohtaja Eija Koivuranta, puh. 050 574 177